

Com fem possible una vaga per garantir una cura digna?

Participants a la taula rodona:

- Sindicat SAD
- Coordinadora Familiars de residències 5+1
- Col·legi professional Infermeria
- Sindicat de Mares en la diversitat funcional
- Col·lectiu Lesbofeminista LaSAL
- Taula comarcal pels drets de les persones grans de l'Alt Empordà
- Sindillar
- Assemblea educativa de L'Hospitalet

La jornada proposa entendre les cures no com un problema sectorial, sinó com un conflicte estructural que qüestiona l'organització econòmica, política i social del benestar. Davant d'un model basat en la mercantilització, la precarització i la sobrecàrrega de les dones, les intervencions defensen una transformació profunda sustentada en cinc grans eixos:

- el reconeixement de la cura com a treball;
- la garantia d'un sistema de cures públic, universal i de qualitat;
- la millora de les condicions laborals de les persones que cuiden;
- la construcció d'aliances entre moviments socials, sindicals i feministes;
- i l'articulació de noves formes de mobilització col·lectiva capaces de fer visibles les cures i situar-les al centre de l'agenda política.

La jornada planteja una crítica política al model actual de provisió de cures i una proposta per construir un moviment ampli pel dret a la cura.

Temes transversals

La crisi de les cures és una crisi política i estructural

Hi ha un ampli consens que vivim en un model social i econòmic que sosté les cures mitjançant treball femení, precaritzat i invisibilitzat. Es denuncia que, després de la pandèmia, el discurs institucional sobre les cures s'ha multiplicat, però no ha anat acompanyat de finançament, infraestructures ni canvis organitzatius reals. Es parla de cures, però no es transformen les condicions materials que les fan possibles.

La cura s'ha d'entendre com a treball

Una de les aportacions més reiterades consisteix a qüestionar la tradicional separació entre treball productiu i reproductiu. Els diferents col·lectius defensen que cuidar és treball, tant quan és remunerat com quan el duen a terme familiars, especialment dones. S'insisteix a abandonar les visions romàntiques de la cura ("fer-ho per amor"), ja que aquesta concepció ha servit històricament per justificar la manca de reconeixement econòmic i polític d'aquest treball.

La precarització de les treballadores també deteriora la qualitat de les cures

Hi ha una relació directa entre les condicions laborals i la qualitat de l'atenció. Les intervencions coincideixen a assenyalar salaris insuficients, sobrecàrrega de treball, plantilles insuficients, una elevada externalització dels serveis i la impossibilitat d'oferir cures personalitzades. La conclusió compartida és que no pot existir una atenció centrada en la persona quan les treballadores desenvolupen la seva tasca en condicions precàries.

Crítica al model privatitzat i mercantilitzat de les cures

Les grans empreses i els fons d'inversió apareixen com a actors que obtenen beneficis econòmics a costa de la precarització laboral, la reducció de ràtios i el deteriorament de l'atenció. Per aquest motiu, diverses organitzacions defensen la municipalització del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD), l'enfortiment de la gestió pública, una major capacitat inspectora i l'aplicació de sancions efectives davant dels incompliments.

La comunitat no pot substituir la responsabilitat pública

Tot i que es reivindica el valor de les xarxes comunitàries i del suport mutu, es rebutja que la comunitat es faci servir com a excusa per descarregar responsabilitats sobre les famílies, especialment sobre les dones. Les xarxes veïnals, les cooperatives i altres formes comunitàries poden complementar el sistema, però no substituir uns serveis públics suficientment finançats.

Temes centrats en l'acció col·lectiva

El moviment per la dignificació de la cura ha de construir aliances àmplies

Cal superar la fragmentació del sector. Es proposa articular aliances entre treballadores del SAD, familiars cuidadores, persones amb discapacitat, familiars de persones que viuen en residències, moviments feministes, sindicats, els àmbits de

Juny de 2026

l'educació i la sanitat, i els moviments en defensa dels serveis públics. La força política dependrà, precisament, d'aquesta capacitat per construir un subjecte col·lectiu ampli.

La mobilització ha d'anar més enllà de la vaga laboral clàssica

Moltes participants assenyalen que les formes tradicionals de vaga presenten limitacions importants, ja que una part significativa de les persones que cuiden no tenen una relació laboral, moltes cuidadores familiars no poden deixar de cuidar i, en els serveis essencials, els serveis mínims dificulten enormement l'exercici efectiu del dret de vaga. Per això es planteja pensar noves formes de mobilització que facin visibles les cures sense posar en risc les persones en situació de dependència.

La vaga de cures s'ha de construir des del feminisme

Es recupera l'experiència de les vagues feministes i, especialment, la vaga feminista del País Basc. Es planteja que, abans de convocar una vaga, cal un llarg procés de formació política, construcció col·lectiva, definició compartida del que entenem per cures i elaboració de reivindicacions comunes. La vaga apareix així com el resultat d'un procés organitzatiu, i no com un punt de partida.

Cal més conflicte polític i pressió social

Moltes intervencions expressen un cert desencís respecte de la incidència institucional. Es reconeix la feina feta mitjançant compareixences parlamentàries, propostes legislatives o reunions amb les administracions, però es considera insuficient. La idea que travessa el debat és que, sense una mobilització social sostinguda, no hi haurà transformacions profundes del sistema de cures.

Repertoris d'acció col·lectiva

Diverses intervencions remarquen que els repertoris clàssics poden ser insuficients. Cal innovació en les formes de protesta. S'inspiren en experiències recents com:

- les vagues educatives territorialitzades;
- talls de carreteres;
- cadenes humanes;
- accions simbòliques;
- intervencions creatives capaces d'atraure l'atenció mediàtica.

Juny de 2026

La idea és que el moviment pel Dret a Cura necessita repertoris adaptats a un sector que no pot simplement "aturar la producció", perquè el que està en joc és el sosteniment de la vida.

En aquest sentit, la vaga de cures es posa en debat i la conclusió és que cal repensar el concepte mateix de vaga. No es presenta com una convocatòria immediata sinó com un procés que planteja moltes dificultats:

- moltes cuidadores no poden deixar de cuidar;
- els serveis essencials tenen serveis mínims del 100%;
- moltes cures no són treball assalariat;
- les mares cuidadores quedarien excloses de la vaga laboral tradicional.
- Per això apareixen diverses preguntes:
- És una vaga de cures o pel dret a les cures?
- Com es pot aturar un treball que sosté la vida?
- Quines formes de vaga són possibles en aquest sector?

A continuació, s'enumeren les formes d'organització i mobilització que els diferents actors consideren possibles per transformar el sistema de cura.

Incidència política i institucional

És el repertori més utilitzat fins ara, encara que moltes intervencions en fan una valoració crítica.

Inclou accions com:

- compareixences al Parlament;
- presentació de Proposicions No de Llei (PNL);
- reunions amb grups parlamentaris;
- elaboració de propostes legislatives;
- recollides de signatures;
- incidència en programes electorals;
- elaboració de documents de propostes.

Per exemple, la Taula Comarcal pels Drets de les Persones Grans explica el recorregut de les seves reivindicacions sobre la Llei de Dependència fins arribar a la Comissió de Drets Socials del Parlament. També el Sindicat SAD explica la presentació d'una PNL per impulsar la municipalització del servei. Tanmateix, moltes intervencions conclouen que la incidència institucional, per si sola, no és suficient.

Mobilització i protesta al carrer

Diversos col·lectius defensen augmentar la conflictivitat social. S'esmenten:

- manifestacions;
- concentracions;
- mobilitzacions territorials;
- ocupacions simbòliques;
- acampades;
- accions visibles davant d'institucions.

Alguns participants arriben a afirmar que "mentre no hi hagi pressió al carrer, no hi haurà canvis", posant l'accent en la necessitat d'acumular força social.

Accions comunicatives i visibilització

Diversos col·lectius expliquen accions destinades a fer visible un treball tradicionalment invisible.

S'esmenten:

- campanyes a xarxes socials;
- entrevistes a mitjans;
- actes públics;
- ús de l'humor;
- accions creatives;
- generar imatges amb impacte mediàtic.

Alguns participants destaquen explícitament que cal abandonar la romantització de les cures i construir nous relats.

Què cal fer?

Construcció d'aliances

Es defensa articular aliances entre:

- treballadores del SAD;
- familiars;
- persones amb discapacitat;
- feminisme;
- sindicats;
- educació;
- sanitat;
- moviments en defensa dels serveis públics;
- plataformes territorials.

Diversos participants insisteixen que els conflictes dels diferents sectors tenen un origen compartit i només podran guanyar força si deixen d'actuar de manera aïllada.

Organització des de baix

Apareix molt la idea d'organitzar-se "de baix cap a dalt".

Es proposen:

- assemblees territorials;
- comissions de treball;
- xarxes comarcals;
- plataformes estatals;
- coordinació entre col·lectius.

La pròpia Taula Comarcal pels Drets de les Persones Grans es presenta com un exemple d'aquest tipus d'organització.

Xarxes de suport mutu

També apareixen formes més comunitàries d'acció:

- cooperatives de cures;
- cooperatives de treballadores;
- suport mutu entre col·lectius;
- coordinació entre plataformes;
- ajuda entre moviments.

No es plantegen com una alternativa als serveis públics, sinó com una forma de reforçar l'organització col·lectiva

Producció de coneixement i formació política

Un repertori molt present és el de la formació.

Es parla de:

- jornades;
- xerrades;
- debats;
- processos formatius;
- reflexió col·lectiva sobre què significa cuidar;
- elaboració d'un marc polític compartit.

Especialment el moviment feminista insisteix que abans d'una vaga cal un llarg procés de construcció política i pedagògica.

Litigació i estratègia jurídica

És un repertori complementari a la mobilització social.

Es proposa:

- portar als tribunals la Llei del Tercer Sector Social;
- denunciar irregularitats en residències;
- exigir més inspeccions;
- reclamar el compliment de les lleis existents.